

Usnesení, závěry Výboru pro VUR

10.10.2022, online

Přítomni:

Jiří Kulich (místopředseda, Pavučina), Jan Činčera (MUNI), Miroslav Novák (tajemník, MŽP), Hana Korvasová (LIPKA), Hana Šišková-Grznárová (MZV), Lucie Sršňová (MŽP), Jana Harmanová (MSK), Petra Skalická (Člověk v tísni), Josef Morkus (MMR), Alena Nosková (NPI), Vítězslav Slíva (MŠMT), Kateřina Čiháková (NPI), Ludmila Třeštíková (MŠMT), Jan Jiterský (MŠMT), Kamil Ubr (NPI), Jana Bimová (MŠMT), Jana Dlouhá (CŽP UK), Jiří Dlouhý (STUŽ), Hana Volná (MZV)

Program jednání:

1. Hodnotový rámec v RVP – aktuality a diskuze (K. Ubr, NPI)
2. Konference Životní prostředí pro Evropu – Kypr 10/22 - závěry (J. Dlouhý, STUŽ)
3. Revize RVP – aktuality (J. Jiterský, MŠMT)
4. Konference ke GRV a navazující Kulatý stůl – aktuality (P. Skalická, Člověk v tísni; H. Šišková-Grznárová, H. Volná, MZV)
5. Schůzka WG Sustainability Education 9/22 - závěry (V. Slíva, MŠMT)
6. Strategický rámec ČR 2030 a foresightový seminář 9/22 – závěry (J. Mareš, L. Sršňová, MŽP)
7. Kulatý stůl k EVVO 6/22 - závěry (M. Novák, MŽP)

Závěry:

1. Hodnotový rámec ve vzdělávání – aktuality a diskuze (Kamil Ubr, NPI)

Kamil Ubr (NPI) v prezentaci představil hlavní směry a cíle vzdělávání a tzv. hodnotový čtyřlístek (sdílená moudrost, uzdravená planeta, podporující technologie, důstojný život), které tvoří osu materiálu, kterou aktuálně připravuje NPI na základě oslovení z MŠMT. Tyto teze jsou do značné míry inspirovány materiálem UNESCO (Nová společenská smlouva o vzdělávání - <https://epale.ec.europa.eu/cs/resource-centre/content/prehodnoceni-nasi-spolecne-budoucnosti-nova-spolecenska-smlouva-o>). Cíle a směry jsou zde chápány pro širokou síť stakeholderů. Dokument je skoro hotov a začlenění do HS (jako nadstavbu nad RVP) vnímá NPI jako správnou cestu pro implementaci.

Členové Výboru se shodli, že materiál, v němž by byl hodnotový rámec, by měl být svázán s RVP a pomohl by navázání RVP na udržitelnost. Zároveň doporučili doplnit k cíli, že nemá být formulačně zaměřen jen na budoucnost, ale i na současnost. Uznali, že vizualizace (použitá v případě čtyřlístku hodnot) je důležitá a je to něco co chybí i laické veřejnosti, nebo těm, kteří nepůsobí ve vzdělávání. Zároveň by uvítali by, aby pracovní skupiny revizí RVP měly hodnotový rámec co nejdříve k dispozici a aby věděly, jak s ním zacházet.

2. Revize RVP – aktuality (J. Jiterský, MŠMT)

Jan Jiterský (MŠMT) informoval o aktuálním stavu v procesu velkých revizích RVP, kdy stále probíhá vnitřní připomínkové řízení k dokumentu Hlavní směry a hledá shoda ve vypořádání připomínek s NPI a ČŠI. Debata se vede o např. tématech jádrového učení, opt-out aj.

3. Konference Životní prostředí pro Evropu – Kypr 10/22 - závěry (J. Dlouhý, STUŽ)

Jiří Dlouhý (STUŽ, člen RVUR) byl za European Environmental Bureau účastníkem Konference Environment for Europe na Kypru 5.-7.10.2022. Jedná se o konferenční proces, který od 90. let probíhá v regionu EHK OSN. Součástí konference byl i blok věnovaný VUR. Na konferenci byly přijaty dokumenty (viz níže link): Implementační plán VUR na léta 2021-2030 a Ministerská deklarace ke vzdělávání. Jiří Dlouhý namítl, že aktuální indikátorový systém pro vyhodnocování VUR v regionu UNECE přikrášluje realitu (zásadně odlišné výsledky z analýzy UNESCO a UNECE) a zároveň ocenil, že nově schválený implementační plán se už snaží reagovat na mnohem adekvátnější metodiky UNESCO i EK.

<https://unece.org/environment/documents/2022/07/framework-implementation-united-nations-economic-commission-europe>

<https://unece.org/environment/documents/2022/07/draft-nicosia-ministerial-statement-education-sustainable-development>

4. Konference ke GRV a navazující Kulatý stůl – aktuality (P. Skalická, Člověk v tísni; H. Šišková-Grzňárová, H. Volná, MZV)

Dublinská deklarace o GRV se přijme na konferenci v Dublinu 3.-4.11. i za účasti představitelů MZV a MŠMT (akce i dokument se připravuje pod organizací GENE – Evropská síť globálního vzdělávání). Následovat bude prezentace v Bruselu a následně proběhne 7.11. (13:00-15:00 v Informačním centru OSN) v Praze Kulatý stůl, na kterém se představí hlavní teze schváleného dokumentu a budou se diskutovat možnosti implementace v ČR.

5. Schůzka WG Sustainability Education 9/22 - závěry (V. Slíva, MŠMT)

Vítězslav Slíva (MŠMT) informoval o třetím plenárním zasedání pracovní skupiny (PS) Školy: „Učením pro udržitelnost“ se konalo 15.–16. září v Bruselu. Mezi hlavní výzvy, které byly zdůrazněny, patřily: 1) tradiční styly výuky a myšlení, 2) kulturní bariéry, 3) omezená a/nebo nedostatečná spolupráce mezi klíčovými zúčastněnými stranami v oblasti vzdělávání. Mezi zdůrazněné příležitosti patří: 1) zapojení/zájem mladých lidí o vzdělávání v zájmu udržitelnosti 2) politiky/dokumenty EU, které členské státy berou v úvahu při vytváření vzdělávacích politik.

Bylo debatováno, jakým způsobem dále v oblasti podpory kurikula postupovat:

- Rozvoj monitorování a hodnocení politických mechanismů na vnitrostátní, regionální a subregionální úrovni je důležitý, aby bylo možné poznatky z nich získané následně uplatňovat. To by mělo být provedeno prostřednictvím procesu společného navrhování, který zahrnuje studenty a další zainteresované strany do procesu hodnocení.

- Investice do hodnocení dlouhodobého dopadu opatření vzdělávací politiky jsou vzácné, ale stále více potřebné, zejména proto, že učení k udržitelnosti se netýká pouze budoucnosti, ale týká se také zásadní otázky zdraví lidí a planety.

S kolegy z Maďarska byly diskutovány jejich zkušenosti s dekarbonizací a úpravou školních prostor tak, aby vyhovovaly potřebám moderního způsobu vzdělávání. Tyto poznatky bychom rádi přenesli i do českého prostředí.

6. Strategický rámec ČR 2030 a foresightový seminář 9/22 – závěry (J. Mareš, L. Sršňová, MŽP)

Probíhá proces aktualizace ČR 2030. V rámci procesu proběhly i 2 foresightové workshopy, za účasti zástupců z různých sfér a oborů. V rámci workshopů silně rezonovala potřeba vzdělávání, jako klíčového nástroje pro řešení problémů společnosti. MŽP má v plánu realizovat i kulaté stoly s mladými lidmi a aktuálně řeší jak tuto cílovou skupinu oslovit (zejména studenty středních škol).

7. Kulatý stůl k EVVO 6/22 - závěry (M. Novák, MŽP)

Kulatý stůl EVVO se konal dne 16.6.2022 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR za účasti ministryně ŽP Anny Hubáčkové a předsedkyně Výboru pro ŽP, PSP ČR, paní Jany Krutákové. Kulatý stůl měl za cíl v rámci PSP zviditelnit současnou praxi a nastavení systému EVVO. Představili se na něm hlavní strategické cíle EVVO v ČR, průběžné výsledky, ale také konkrétní příklady projektů, kterými jsou cíle naplňovány. Kulatý stůl se zaměřil také na oblast financování EVVO z různých úrovní veřejné správy a otevře debatu k výhledům a optimálnímu nastavení koordinace a systému financování EVVO v ČR. Cíle se podařilo naplnit, kulatý stůl potvrdil, že systém EVVO je v ČR dobře nastaven, že dosahuje dobrých výsledků, ale že je vhodné zvýšit jeho plošnost, že je možné posílit společnou koordinaci a stabilizovat financování sektoru. Účastníci se shodli, že je vhodné pořádat takové tematické informačně diskuzní setkání v PSP pravidelně cca jednou za 3-4 roky.

<https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=4606&td=19&cu=4>

Další informace:

- Hana Volná (MZV) informovala, že MZV aktuálně koordinuje závěry Rady EU k zapojení mladých lidí do aktivit EU
- Kateřina Čiháková (NPI) informovala, že od DZS je možné si vyžádat texty od učitelů, kteří se hlásí na projekty ERASMU, co si představují pod pojmem udržitelností
- Jiří Kulich (SEVER) se pozastavil nad tím, že ČR se letos z finančních důvodů zatím nezapojilo do mezinárodního šetření obč. vzdělávání (CIVED/[ICCS](#)) v roce 2022. Další šetření bude probíhat v roce 2028. MZV ověří, zda by se prostředky na šetření mohly získat z jejich rozpočtu.

Přílohy:

- Draft Minutes Working Group Schools: "Learning for sustainability"
- Learning for sustainability: organising and designing curriculum and building core competences - Key Messages

Datum a témata příštího jednání:

12.12.2022

Dekarbonizace škol - zkušenosti ČR i mezinárodní
Propojení formálního a neformálního vzdělávání
Přizvat DZS – informace o jejich programech o udržitelnosti

Zapsal: Miroslav Novák a Vítězslav Slíva